

Järvensivun koulun tontin asemakaavan nro 9005

LUONTOSELVITYS

Tampereen kaupunki

Kärkkäinen Jari

22.10.2025

P54076P002

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Alueen sijainti ja yleiskuvaus	4
3	Lähtöaineistot ja menetelmät	6
3.1	Yleiset ohjeistukset ja oppaat	6
3.2	Yleiset lähtötiedot	6
3.3	Suunnittelualueen ja lähiympäristön paikkatietoaineistot sekä aikaisemmat luontoselvitykset.....	7
3.4	Arvokkaat kohteet	8
4	Menetelmät	11
4.1	Mäkihiilikoselvitys	11
4.2	Kasvillisuus- ja kasvistoselvitys.....	12
4.3	Linnustoselvitys	12
4.4	Lepakkoselvitys.....	13
4.5	Epävarmuudet	14
5	Tulokset.....	14
5.1	Mäkihiilikoi	14
5.2	Kasvillisuus ja kasvisto	16
5.3	Linnut.....	18
5.4	Lepakot	18
6	Johtopäätökset	20
7	Lähteet	20

Kuvaluettelo

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti.	4
Kuva 2. Jugend-tyylin koulurakennukset.....	5
Kuva 3. Punatiilinen koulurakennus.....	5
Kuva 4. Selvitysreitti.....	12
Kuva 5. Selvitysreitti.....	13
Kuva 6. Tontin pohjoisosassa kasvaa metsäapilaa.	15
Kuva 7. Metsäapiloiden esiintymäpisteet.....	15
Kuva 8. Jalkapallokenttä ja etupiha on pääosaksi kasvitonta aluetta.....	16
Kuva 9. Junaradan viereinen tie ja sen kasvillisuutta. Pihasyreenit luovat varjostusta.	17
Kuva 10. Tontin eteläosalla kasvaa koristepuita ja marjapensaita.	17
Kuva 11. Havaittujen lintulajien reviirit.	18

FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksianton ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. **FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.**

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

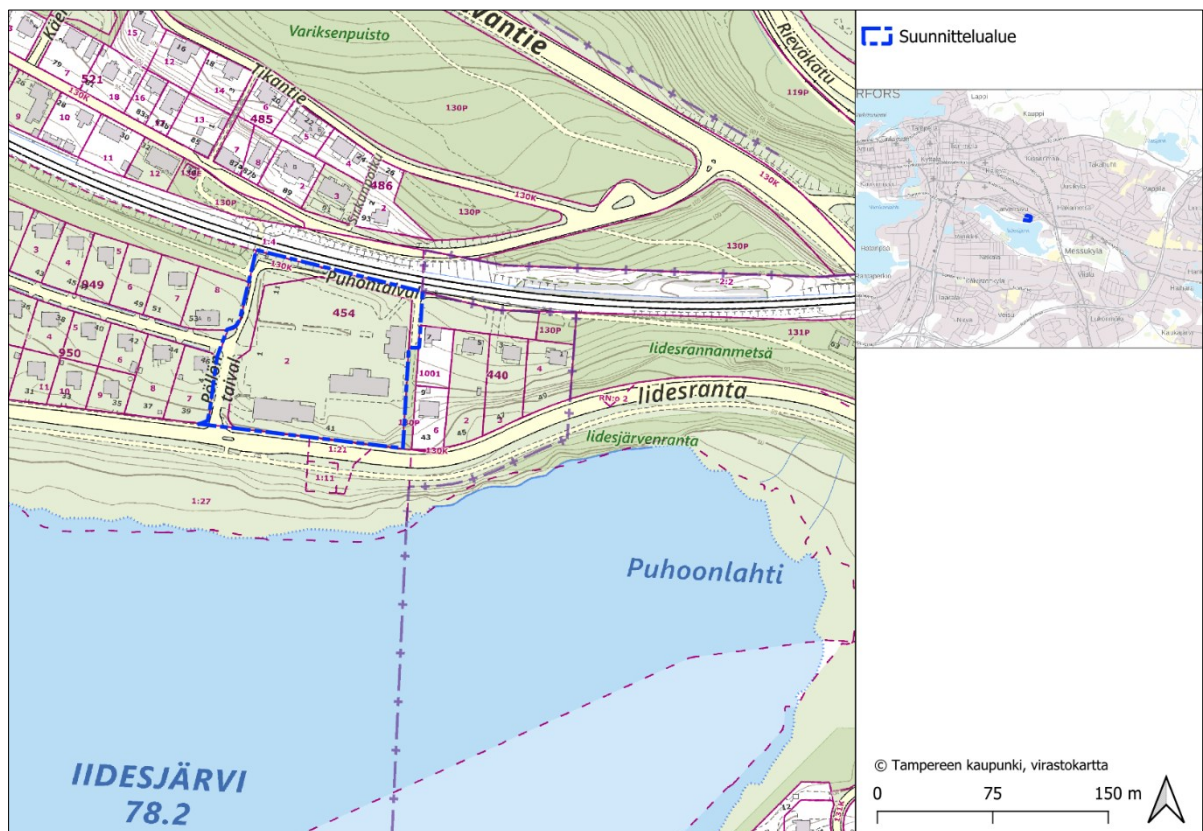
1 Johdanto

Tampereen kaupunki suunnittelee kaavamuutosta Järvensivun koulun tontin asemakaavaan nro 9005. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on päiväkot-, esi- ja alkuopetustoiminnan jatkaminen entisen Järvensivun koulun arvorakennusten tontilla. Tontilla tutkitaan päiväkot-, esi- ja alkuopetustoiminnan olosuhteiden parantamista ja asumista sekä nykyisiin rakennuksiin että pihapiiriä täydentäen.

Tehtävänä oli laatia luontoselvitys Järvensivun koulun tontin asemakaava-alueelta. Alueelta tehtiin mäkihiilikoiselvitys, kasvillisuusselvitys, linnustonselvitys ja lepakkonselvitys. Työstä vastasivat FM biologit Toni Eskelin, Jari Kärkkäinen ja Ville Vesakoski FCG Rakennettu Ympäristö Oy:stä.

2 Alueen sijainti ja yleiskuvaus

Järvensivun koulun tontti sijaitsee Tampereen Järvensivussa asemakaavoitetulla alueella (asemakaava nro 9005). Suunnittelualueen eteläpuolella sijaitsee lidesjärvi ja pohjoispuolella junarata. Suunnittelualueen tontin pinta-alan koko on 10 575 m² + katualueet.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti.

22.10.2025

KJ

Suunnittelualueella on entisen Järvensivun koulun kolme koulurakennusta. Nämä ovat vuonna 1909 ja 1911 valmistuneet hirsirunkoiset jugend-tyylin koulurakennukset sekä vuonna 1955 valmistunut punatiilinen koulurakennus.

Kuva 2. Jugend-tyylin koulurakennukset.

Kuva 3. Punatiilinen koulurakennus.

3 Lähtöaineistot ja menetelmät

3.1 Yleiset ohjeistukset ja oppaat

Työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastokatselmus sekä raportointi. Luontoselvitystä laadittaessa on otettu huomioon yleinen ohjeistus:

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristökeskuksen raportteja. 43/2023.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2023: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille.

3.2 Yleiset lähtötiedot

Taustatietoina on hyödynnetty seuraavia avoimia paikkatietoaineistoja ja tietolähteitä maastoselvitysten pohjatiedoiksi sekä selvitysten täydentämiseksi:

- Maanmittauslaitoksen kartta- ja ilmakehu-aineistot
- Suomen ympäristökeskus, ympäristöhallinnon avoimien aineistojen rajapintapalvelu (Suomen ympäristökeskus 04/2025)
- Suomen lajitietokeskuksen tietokannat (www.laji.fi) (03/2025)
<http://tun.fi/HBF.103378>, <http://tun.fi/HBF.103381>.
- Suomen Metsäkeskus, metsälain erityisen tärkeät elinympäristökuviot, metsätalouden ympäristötukikohteet (KEMERA) ja muu avoin metsätieto (mm. metsävaratieto) (Metsäkeskus, <https://www.metsaanfi/paikkatietoaineisto>) (03/2025)
- Luonnonvarakeskus, avoimien aineistojen tiedostopalvelu (20254)
- Luonnonvarakeskus ja Liito-orava-LIFE-hanke. Liito-oravan elinympäristön ennustekartat. <https://laji.fi/about/5922>.
- GTK, kallio- ja maaperäkartta (<https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>)

- BirdLife Suomi: Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistys ry. 2014. Pirkanmaan tärkeät lintualueet MAALI-alueet.
- BirdLife Suomi: Kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (IBA-alueet), Kansallisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (FINIBA-alueet).
- Kaavoituksen taustatiedot ja alueelta aiemmin tehdyt luontoselvitykset (FCG Rakennettu Ympäristö Oy 2025)
- Muu kirjallinen aineisto

3.3 Suunnittelualueen ja lähiympäristön paikkatietoaineistot sekä aikaisemmat luontoselvitykset

Järvensivun tontin asemakaava alueelta on laadittu Järvensivun tontin asemakaavan nro 9005 luontoarvojen esiselvitys (FCG Rakennettu Ympäristö Oy 2025), jossa olemassa olevien luontotietoaineistojen ja maastokatselmuksen pohjalta arvioitiin luontoarvojen selvitystarve selvitysalueella sekä esitettiin suositukset mahdollisten selvitysten toteuttamisesta ja aikataulutuksesta.

Lähiympäristössä lidesjärven alueella on suoritettu seuraavia selvityksiä, jotka on otettu huomioon:

- Koskimies, P. 2024: Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2024. Faunatican raportteja 48/2024 30 s.
- Koskimies, P. 2023: Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2023. Faunatican raportteja 68/2023. 17 s.
- KVVY Tutkimus Oy 2024. lidesjärven vesikasvillisuus vuonna 2024. Tutkimusraportti 2024.
- KVVY Tutkimus oy. 2018. Tampereen lidesjärven viitasammakkoselvitys vuonna 2018.
- Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry. 2019: Raportti hyönteisselvityksistä lidesjärven perhepuiston asemakaavan nro 8725 alueella.
- Ramboll Oy. 2021. Lepakkoselvityksen täydennys lidesjärven puiston asemakaava nro 8725.
- Ramboll Oy 2016. Kantakaupungin liito-oravaselvitys 2016.
- Sitowise Oy. 2024. lidesjärven puiston asemakaava nro 8725. Liito-oravaselvitys.
- AFRY Finland Oy. 2023. Tampereen kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys 2023
- Korte K, Kosonen L. 2003. Tampereen arvokkaat luontokohteet. Ympäristövalvonnan julkaisuja 4/2003
- Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelma 2012–2020. Tampereen kaupunki, Ympäristönsuojelun julkaisuja 1/2013. 31 s.

Paikkatietoaineistot:

- Tampereen kaupungin WMS- tai WFS-rajapintapalvelut (Tampereen kantakartta, Tampereen virastokartta, arvokas lepakkoalue, arvokkaat lajihavainnot (alue), luontotyytit, liito-orava, elinympäristöt, liito-orava kulkureitit, lahoaviosammalhavainnot, lahoaviosammal (ydinalueet), arvokas lintualue, vieraslajihavainnot, arvokas kasvialue, arvokas hyönteisalue, katu- ja puistopuut, luonnonmuistomerkit, luonnon-suojeluohjelman kohteet ja perintömetsä).

3.4 Arvokkaat kohteet

Arvokkaiksi luontokohteiksi luetaan kohteet, joiden olemassaolo merkittävästi lisää tarkastettavan alueen luontoarvoja ja säilyttää luonnon monimuotoisuutta. Valtakunnallisesti arvokkaimmat luontotyytit on lueteltu luonnonsuojelulaissa (LSL 64 § ja 65 §). Vesilain 2 luvun 11 §:ssä on luonnontilaisten pienvesien muuttamiskielto. Metsälaki (Metsäl 10 §) määrittelee metsätaloustoimissa huomioitavia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, jotka ilmentävät luonnon monimuotoisuutta ja ne on hyvä huomioida myös muussa maankäytön suunnittelussa.

Suomen toisessa luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (Kontula ym. 2018) luontotyyppien uhanalaisuutta on tarkasteltu yleisesti koko maassa sekä erikseen Pohjois-Suomessa ja Etelä-Suomessa. Luontotyyppijä suojellaan tai huomioidaan maankäytössä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja lajien elinympäristöjen säilyttämiseksi. Arvokkaalla luontotyytillä esiintyy usein myös arvokasta eliölajistoa. Arvokkaiden luontotyyppien lisäksi maankäytön suunnittelussa huomioitavia kohteita ovat uhanalaisten (LSL 76 §), ja varsinkin erityisesti suojeltavien eliölajien (LSL 77 §) esiintymät, sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV a eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ja liitteen IV b kasvilajien esiintymät (LSL 78 §) sekä liitteen II eliölajien esiintymät (LSL 79 §).

Arvokohdetarkastelu tehtiin perustuen taustatietoihin sekä kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin. Maastokatselmuksessa ja esiselvityksessä tarkasteltiin alueen yleispiirteitä. Tavoitteena oli saada tietoa suunnittelualueen kaikista osista ja selvittää alueen yleispiirteet. Arvokkaat luontokohteet rajattiin ja arvotettiin kansallisten lakien ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden mukaisesti.

Luokista ylin, arvoluokka 1 tarkoittaa lainsäädännöllä turvattuja kohteita, joita ei saa heikentää tai hävittää. Muut luokat kuvaavat luontoarvoja, jotka tulee hyvien käytäntöjen mukaan huomioida maankäytön suunnittelussa, mutta jotka eivät ole tiukasti lainsäädännöllä suojattuja. Yksinkertaisesti todettuna arvoluokkaan 2 sijoitetaan erityisen tärkeät kohteet, joilla on usein valtakunnallistakin merkitystä, esimerkiksi uhanalaisten lajien ja luontotyyppien

22.10.2025

KJ

merkittävimmät esiintymät. Vastaavat edustavuudeltaan tai kooltaan vähemmän merkittävät esiintymät sijoitetaan arvoluokkaan 3. Erilaiset usein alueellisesti tärkeät kohteet, kuten alueellisesti uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintymät, sijoitetaan arvoluokkaan 4. Luokituksessa huomioidaan lajiston ja luontotyyppien lisäksi niiden muodostamat kokonaisuudet.

Arvoluokitus pohjautuu seuraavaan jaotukseen (sovellettu Mäkelä ja Salo 2024):

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Tähän luokkaan kuuluvat kohteet ovat lainsäädännön määrittämiä kohteita. Luokkaan kuulumiseen ei sisälly tapauskohtaista harkintaa. Luokkaan kuuluvat seuraavat alueet ja kohteet:

- Luonnonsuojelualueet
- Natura 2000 -alueet
- Suojeluun varatut alueet (valtakunnallisten suojeluohjelmien vielä suojelemattomat kohteet, joille on tavoitteena perustaa luonnonsuojelualue sekä muut valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankitut alueet, joille ei ole vielä laadittu luonnonsuojelualueen perustamisasetusta
- Luonnonsuojelulailla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät
- Luonnonsuojelulain tiukasti suojeltujen luontotyyppien esiintymät
- Vesilain suojeltujen luontotyyppien esiintymät
- Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa em. lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit (esim. liitorava, lepakot)
- Luontodirektiivin liitteen IV(b) kasvilajien esiintymispaikat
- Erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymispaikat
- Luontodirektiivin liitteen II lajien ja lintudirektiivin liitteen I lajien rajatut esiintymispaikat
- LSL 73 § suurten petolintujen säännöllisesti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut
- LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit yksityiskohtaisessa suunnittelussa

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat esimerkiksi alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, hallinnollinen asema ja esiintymien merkittävyys. Tähän luokkaan kuuluvat mm.

- Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat, ennalta tunnetut luontokohteet (mm. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat, kallioalueet, soidensuojelun täydennysesityksen kohteet, maakunnallisesti tärkeät lintualueet)

22.10.2025

KJ

- Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet
- Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet
- Uhanalaisten luontotyyppien ja lajien merkittävät esiintymät
- Lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen erittäin tärkeät pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisaalueet sekä metson ja teeren soidinpaiikat
- Luonnonsuojelulain erityisesti suojeltavien lajien ja luontodirektiivin liitteen II lajien merkittävät rajaamattomat esiintymät
- Luonnonsuojelulain suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät
- Lepakoille tärkeät saalistusalueet (EUROBATS)

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat esimerkiksi alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, ja esiintymien merkittävyys. Luokkaan kuuluvat myös muut huomioitavat kohteet, kuten monimuotoisuuden kannalta merkittävien, mutta toistaiseksi puutteellisesti tunnettujen (DD) luontotyyppien esiintymät.

- Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet
- Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet (alueet, joilla useita uhanalaisten/silmälläpidettävien lajien ja/tai luontodirektiivin luontotyyppien kohteita)
- Paikallisesti arvokkaat, ennalta tunnetut luontokohteet (aiemmin tehdyt luontoselvitykset)
- Uhanalaisten lajien muut esiintymät
- Lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen tärkeät pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisaalueet sekä metson ja teeren soidinpaiikat

Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Luokan kohteilla esiintyy erilaisia monimuotoisuutta tukevia luonnonarvoja. Kohteet ovat usein paikallisesti tärkeitä, ja niiden huomioimisessa tarvitaan muita luokkia enemmän tapauskohtaista soveltamista. Luokan kohteina voivat olla myös lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt. Arvoluokan kohteisiin kuuluvat myös ekologiaa yhteyksiä tukevat kohteet, jotka on huomioitava aina arvottamisessa. Luokan kohteina voivat olla myös lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt. Arvoluokan kohteisiin kuuluvat myös ekologiaa yhteyksiä tukevat kohteet, jotka on huomioitava aina arvottamisessa.

- Ekologiaa yhteyksiä tukevat kohteet (kohteet, joiden säilyminen varmistaa esimerkiksi kapean ekologisen yhteyden toimivuuden)
- Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät

- Alueellisesti uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintymät
- Suomen kansainvälisten vastuuluontotyyppien esiintymät, puutteellisesti tunnettujen luontotyyppien esiintymät
- Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt (esim. sorakuopat, voimajohtolinjat, ketomaiset tai niittymäiset joutomaat, pientareet, penkereet, kentät)
- Riistalajien käyttämät laidun-, ruokailu- ja lisääntymisalueet sekä kulkureitit
- Lajistoltaan poikkeuksellisen monimuotoiset jyrkänteet tai luonnontilaiset ranta-luontotyyppit
- Yksittäiset huomionarvoiset, pienipiirteisiä luonnonarvoja sisältävät kohteet (mm. yksittäiset suuret tai vanhat puuyksilöt, kuolleet ja lahoavat järeät puut)

Tavanomainen luonto

Niin sanotulla tavanomaisella luonnolla (mm. talousmetsät, metsäojitetut suot) ei katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomaisella luonnolla voi olla suunnittelussa erikseen huomioon otettavaa arvoa esimerkiksi virkistysalueena.

4 Menetelmät

4.1 Mäkihiilikoselvitys

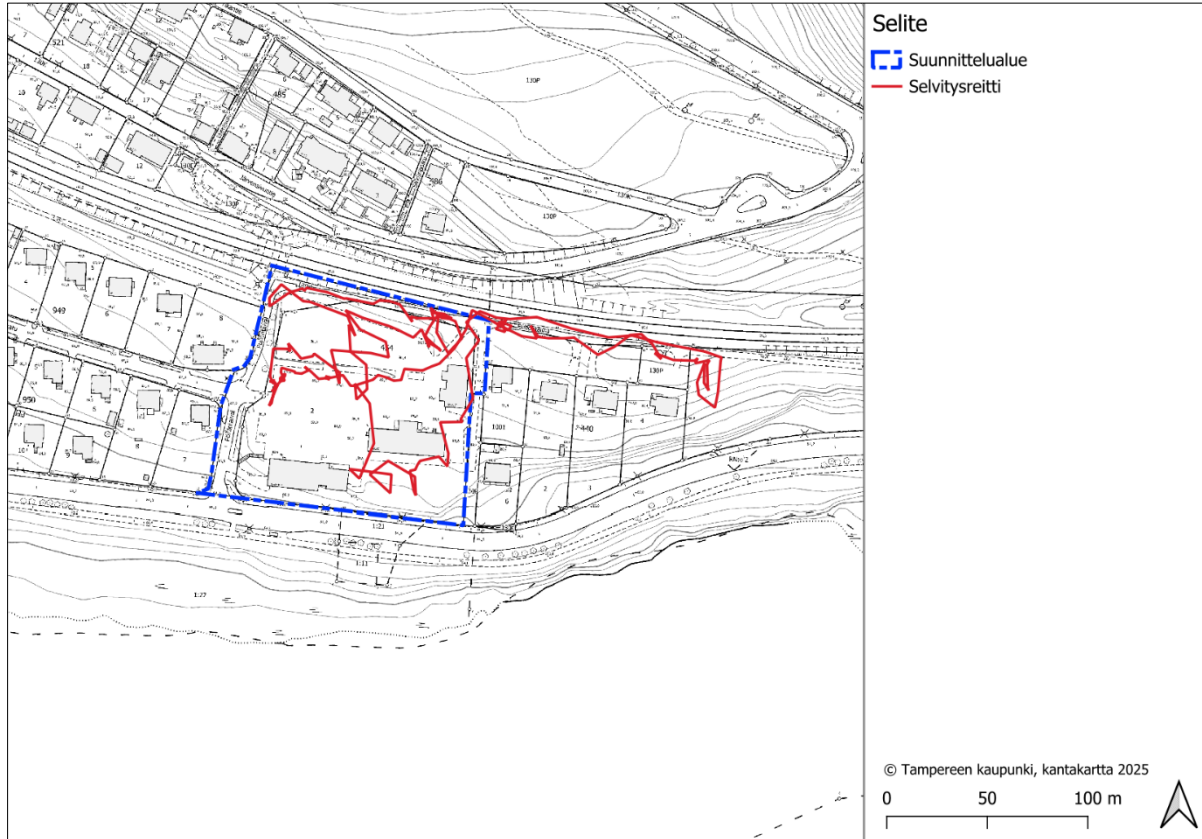
Työssä selvitetään esiintyykö mäkihiilikoin ravintokasvia (metsäapilaa) ja toukkavaiheita kaava-alueen pohjoisosassa. Kartoitus tehtiin 20.6.2025. Selvitys on toteutettu oikeaan aikaan. Mäkihiilikoin toukkia voi löytää kesäkuun puolesta välistä heinäkuun alkuun asti, etsien metsäapiloilta. Työstä vastasi FM Ville Vesakoski FCG Rakennettu Ympäristö Oy:stä.

Tontin kaikki metsäapilaesiintymät käytiin tarkkaan läpi. Selvitysreitti on esitetty kuvassa 4. Mäkihiilikoin toukka tekee metsäapilan lehdistä suojakehdon yhdistämällä lehdet nippuun. Tontilla olevien valkoapilan esiintymät katsottiin tarkasti, jos mäkihiilikoin toukka on valkoapilalla. Lisäksi tontin lähiympäristöstä etsittiin mäkihiilikoin toukkia.

Alueelta havainnoitiin myös oliivineilikkayökköstä ja ahdeyökköstä.

- Oliivineilikkayökkönen: tontilta etsittiin nuokkukohokkia, joka on oliivineilikkayökkösen ravintokasvi.
- Ahdeyökkönen: vaatii paahteista ympäristöä, jossa maaperä ei ole tiivis. Toukka käyttää ravintona mm. siänkärsämöä.

Kartalla ja paikkatietoaineistona esitellään mahdolliset löytyneet mäkihiilikoin esiintymät ja rajataan potentiaaliset elinympäristöt.

Kuva 4. Selvitysreitti.

4.2 Kasvillisuus- ja kasvistoselvitys

Työssä kartoitettiin huomionarvoisia lajeja ja luontotyyppejä. Kartoitus tehtiin 20.6.2025. Ketokasvillisuus oli kukassa, jolloin kasvien tunnistaminen oli helppoa.

Kartalla ja paikkatietoaineistona esitellään mahdolliset huomionarvoiset kasvilajit ja rajataan mahdollinen arvokas kasvialue. Työstä vastasi FM Ville Vesakoski FCG Rakennettu Ympäristö Oy:stä.

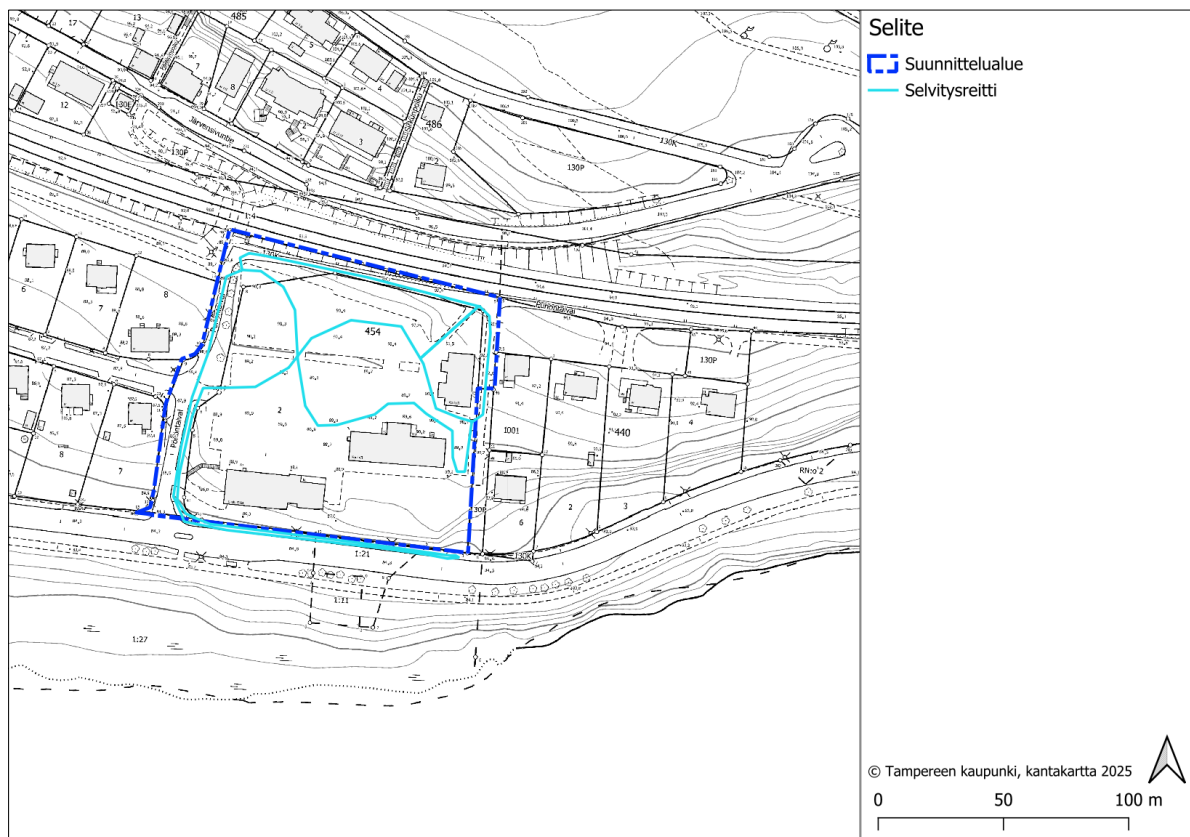
4.3 Linnustoselvitys

Kaava-alueen rakennukset tarkistettiin pesivän linnuston osalta kolmena päivänä kiertäen kohteilla. Selvityksen ajankohdat olivat 29.5., 1.6. ja 13.6.2025. Laskennat suoritettiin aamulla klo 4.00–7.00 välisellä ajalla. Laskenta-aamuina sää oli aurinkoinen ja lämmin. Työstä vastasi FM Toni Eskelin FCG Rakennettu Ympäristö Oy:stä.

Kartalla ja paikkatietoaineistona esitellään mahdolliset huomionarvoiset lintulajit ja niiden pesäpaikat.

4.4 Lepakkoselvitys

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin IV(a) liitteeseen kuuluvia lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 78 § nojalla. Lepakkokierrokset suoritettiin 12.6, 30.6 ja 11.8.2025. Työstä vastasi FM biologi Jari Kärkkäinen.

Kuva 5. Selvitysreitti.

Työ toteutetaan aktiivisella detektoriselvityksellä (Pettersson D240X -ultraäänidetektori) kesäkuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana, jolloin alue kierretään jalan (Kuva 5). Sää-olot olivat hyvät. Sääolot:

Pvm.	Ilman lämpötila	Tuulisuus	Pilvisuus
12.6.2025	+ 14–15 astetta	1 m/s	0–1/8
30.6.2025	+ 15–18 astetta	1–2 m/s	0/8
11.8.2025	+ 15–17 astetta	1–2 m/s	3/8

22.10.2025

KJ

Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen kartoitus kohdistettiin jugend-tyylin koulurakennuksiin. Tavoitteena oli selvittää rakennusten soveltuvuus lepakon päiväpiiloiksi tai pesimäpaikoiksi. Mahdollisia lentoon lähteviä lepakoita tarkkailtiin noin 1–1,5 tunnin ajan auringonlaskusta alkaen. Tarkkailu aloitettiin ennen auringon laskua. Apuna käytettiin Pettersson D240X -ultraäänidetektoria lepakoiden kaikuluotausäänten havaitsemiseksi. Lisäksi tarkkailtiin punatiilistä koulurakennusta. Tarkkailu tehtiin 12.6 ja 30.6.2025.

Lisäksi rakennusten ullakoilta ja seiniltä etsittiin lepakoiden ulosteita, joita kertyy niiden säännöllisesti käyttämiin päiväpiiloihin ja kulkuaukkojen läheisyyteen kuten räystäiden alle. Sisätiloissa lepakoiden ulosteet säilyvät pitkään, jopa useita vuosia. Jugend-tyylin koulurakennukset kartoitettiin sisältä 11.8.2025.

Kartalla ja paikkatietoaineistona esitellään mahdolliset päiväpiilot, ruokailualueet ja siirtymisreitit.

4.5 Epävarmuudet

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnossa tapahtuvaan vuotuisen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen keston. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi jossain määrin vaihdella vuosittain.

Mäkihiilikoi- ja kasvillisuusselvityksen maastotyö suoritettiin oikeaan aikaan ja selvitysreitti kattoi kokoalueen. Linnustoselvitys perustui kolmeen käyntikertaa, jolloin saatiin riittävä kuva alueen linnustosta. Kartoitukset on tehty oikeaan aikaan hyvällä säällä.

Lepakkoselvityksen osalta yölliset detektorikartoitukset tehtiin ohjeiden mukaan kolmena eri kertana kesän aikana hyvällä säällä. Työn pääpainona oli selvittää, sijoittuuko alueella oleviin rakennuksiin lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Epävarmuustekijöitä on vähän, koska alue on pienialainen, pääosin rakennettu ja työ suoritettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen kartoitusohjeiden mukaisesti.

Vähäiset epävarmuustekijät huomioiden voidaan todeta, että selvityksessä on pystytty kartoittamaan alueella luontoarvot maankäytön suunnittelun kannalta riittävällä tarkkuudella.

5 Tulokset

5.1 Mäkihiilikoi

Ei havaintoja mäkihiilikoista. Tontin alueella esiintyi kolme noin 2 neliömetrin kokoista metsäapila esiintymää, mutta esiintymät olivat reheviä ja varjoisissa oloissa, jotka eivät lukeudu

22.10.2025

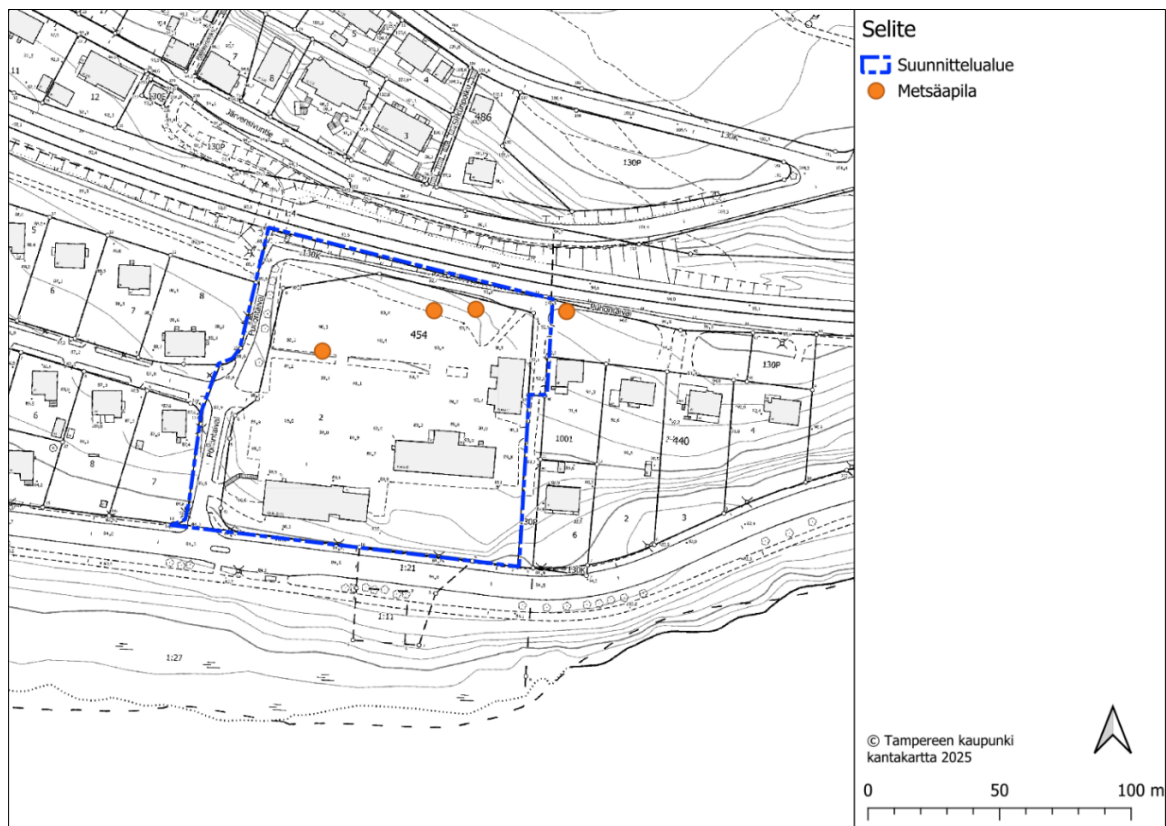
KJ

paahteisiksi alueiksi (kuvat 2 ja 3). Alueen lähistöltä on havaittu mäkihiilikoita junaradan pohjoispuolelta paahteiselta rinteeltä, joka onkin sopivaa habitaattia mäkihiilikoille.

Oliivineilikkayököstä ei havaittu, koska nuokkukohokkia ei kasva selvitysalueella. Ahdeyököselle selvitysalueella ei ole sopivia paahteisia elinympäristöjä, joissa maaperä olisi pehmeää ahdeyökkösen toukalle. Selvitysalueen maaperä on tiivistä ja toukka ei pysty kaivautumaan maahan.

Kuva 6. Tontin pohjoisosassa kasvaa metsäapilaa.

Kuva 7. Metsäapiloiden esiintymäpisteet.

5.2 Kasvillisuus ja kasvisto

Selvitysalueen kasvillisuus on hoidettua kulttuurikasvillisuutta, nurmikkoa ja puutarha. Huomattava osa on sorapintaista kenttää.

Selvitysalueella havaittiin paahteisia lajeja kuten ukontulikukkaa muutama yksilö jalkapallokentän ympäristössä. Muita lajeja olivat alueen keskiosassa koiranheinä, nurmirölli, valkoapila (runsas), siankärsämö, nurmihärkki, lemmikit. (*Myosotis* sp), kylänurmikka, pietaryrtti, voikukat (*Taraxacum* -ryhmä), hiirenvirna, niittynätkelmä, pujo, kanadankoiransilmä, pihatatar, pihasaunio, hopeahanhikki -ryhmä, punanata, rentohaarikko, viherjäsenruoho, kyläkarhiainen, paimen/piennarmatara, ahomansikka, nurmipuntarpää, kumina, nurmitädyke, maitohorsma, hevонhierakka, metsäapila, aitovirna ja kultapiisku.

Etupiha on tiivistä ja avointa maaperältään, johon kasvilajisto ei ole päässyt kasvamaan. Alue on myös kulutuksessa tiivistynyt ja osaksi sen takia kasvilajit eivät ole päässeet kasvaamaan kyseisissä kohdissa (kuva 4).

Kuva 8. Jalkapallokenttä ja etupiha on pääosaksi kasvitonta aluetta.

Junaradan lähetyvillä lisäksi: ukonputki, pukinjuuri, vuohenputki, kyläkellukka, seittitakiainen, leskenlehti, järviruoko, lehtovirmajuuri. Alue on huomattavasti rehevämpää kasvillisuutta kuin Järvensivun tontin etupihan alue (Kuva 8).

Kuva 9. Junaradan viereinen tie ja sen kasvillisuutta. Pihasyreenit luovat varjostusta.

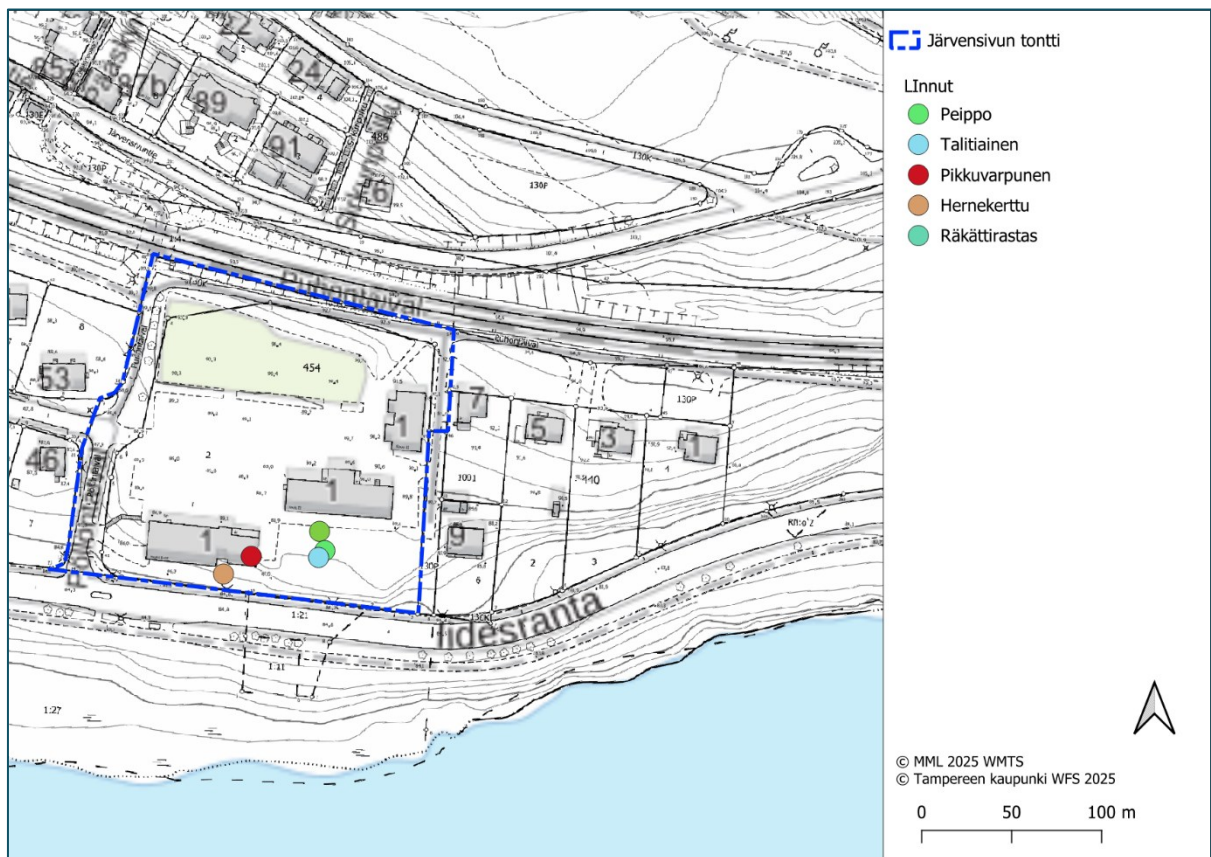
Tontin eteläosassa lisäksi: niittyhumala ja poimulehti -suku. Tontin eteläosassa valtalajina on myös valkoapila. Alue on huomattavasti varjoisampi ja alueella on mm. koristepuita ja marjapensaita (Kuva 9). Tontin etupihalla esiintyi useita yksilöitä kanadankoiransilmää (Kuva 10). Laji ei ole haitalliseksi vieraslajiksi määritetty, mutta on hyvä leviämään siementensä avulla.

Kuva 10. Tontin eteläosalla kasvaa koristepuita ja marjapensaita.

5.3 Linnut

Pesimälinnustoon kuului viisi lajia: peippo, talitiainen, hernekerttu, räkättirastas ja pikkuvarpunen. Kutakin lajia havaittiin vain yksi pari (kuva 11). Lintujen esiintyminen keskittyi tontin eteläosaan, jossa on pieni puistomainen metsikkö ja koristepensaita, jotka tarjoavat pesäpaikkoja ja suojaa linnuille. Pikkuvarpunen pesi rakennuksessa ja talitiainen luonnonkoloissa. Räkättirastas ja peippo tekivät pesänsä puuhun, sen sijaan hernekertun pesä oli matalalla koristepensaassa. Mikään havaituista ei ole uhanalainen tai muuten huomionarvoinen.

Kuva 11. Havaittujen lintulajien reviirit.

5.4 Lepakot

Lepakoista ei tehty havaintoja ja koulujen sisältä ei löydetty merkkejä lepakoista. Jugendtyylin koulurakennuksissa on tiiviit läpiviennit, kivijalka on tiivis ja ullakolla ei ilmennyt lepakoille sopivia aukkoja mm. rikkinäisiä ikkunoita.

22.10.2025

KJ

Kuva 12. Koulurakennuksista ei löydetty merkkejä lepakoista. Rakenteet ovat tiiviit.

Kuva 13. Eteläinen jugend-tyylin koulurakennus.

Kuva 14. Kivijalat ja tuuletusritilät ovat tiiviit molemmissa koulurakennuksessa, jotka tarkistettiin.

6 Johtopäätökset

Järvensivun koulun tontin asemakaavaan nro 9005 selvitysalueelta ei todettu sellaisia luontoarvoja, joilla on vaikutusta alueen maankäytön suunnitteluun.

7 Lähteet

Blomberg, A. S., Vasko, V., Meierhofer, M. B., Johnson, J. S., Eeva, T. & Lilley, T. M. 2021: Winter activity of boreal bats. *Mammalian Biology* 101:609-618.

Dietz, C., Nill, D. & Helversen, O. V. 2009: *Handbook of the Bats of Europe and Northwest Africa*. – A & C Black Publishers Ltd.

EUROBATS 1994: Agreement on the Conservation of Populations of European Bats, EUROBATS. (voimaantulovuosi 1994, Suomi liittynyt 1999) – http://www.eurobats.org/official_documents/agreement_text, viitattu 5.11.2014.

FCG Rakennettu Ympäristö Oy 2025: Järvensivun tontin asemakaavan nro 9005 luontoarvojen esiselvitys.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

Kyheröinen, E.-M., Osara, M. & Stjernberg, T. 2006: Agreement on the conservation of the populations of European bats. National implementation report of Finland. – Inf. EU-RO-BATS. MoP5.19. Ympäristöministeriö ja Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsinki.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristökeskuksen raportteja. 43/2023.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2023: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositukset lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. – [http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf]